

Малицька Ірина Дмитрівна
старший науковий співробітник
відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій,
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України,
м. Київ, Україна

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СИСТЕМІ ОСВІТИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Освітня політика Великої Британії як і багатьох інших країн світу, формується зважаючи на основні напрями окреслені у Цифровому плану дій для Європи (Digital Agenda for Europe) [1], економічним перспективним розвитком країни, який значно орієнтований на сучасні цифрові технології. У 2017 році була прийнята Цифрова стратегія Великої Британії 2017 (UK Digital Strategy 2017) [2] спрямована на розвиток цифрової конкурентоспроможної економіки країни, яка потребує відповідно підготовлених спеціалістів у різних сферах економіки з високим рівнем ІК-компетентності.

У доповіді Палати громад (House of Commons, 2016 рік) було зазначено, що у Великій Британії спостерігається суттєва криза цифрових навичок серед населення країни, тому поглиблене вивчення комп'ютерних наук, програмування, опанування інформаційно-комунікаційними технологіями громадянами країни починаючи з початкової школи і впродовж життя визначено одними з пріоритетних напрямів розвитку освіти [3].

Запорукою досягнення поставлених цілей стає освіта, вчителі, які повинні не тільки успішно володіти інформаційно-комунікаційними технологіями, але й, бути на крок попереду своїх учнів. Незважаючи на освітню реформу, яка продовжується у Великій Британії з 2014 року, введення у Національний Курикулум базовий предмет Комп'ютинг з викладанням кодування починаючи з початкової школи, по цей час кризи цифрових навичок не подолано, що має негативні наслідки для успішності бізнесу і для економіки країни в цілому. Урядовці та аналітики країни вбачають причиною такої ситуації недостатню підготовку вчителів, 75% яких за даними Британського комп'ютерного співтовариства (British Computer Society), не вважають себе достатньо підготовленими для викладання нової програми з Комп'ютингу, ефективного використанню інформаційних технологій у навчальному процесі [4].

Відповідно до поставлених цілей Цифрової стратегії Великої Британії 2017 (UK Digital Strategy 2017) у 2018 році було розроблено і впроваджується Освітня технологічна стратегія (EdTech strategy) [5], яка визначає сім основних напрямів:

1. Створення *Професійної рамки цифрового навчання (DTPF - Digital Teaching Professional Framework)* – структурування, визначення відповідних цифрових навичок у секторі освіти, розробка і впровадження цифрових професійних стандартів навчання.
2. Визначення *Статуса вчителя EdTech (EdTechTS)* - розроблений на основі Професійної рамки цифрового навчання з метою забезпечення і підтримки ефективного та прогресивного розвитку цифрових компетентностей вчителів, тренерів та адміністраторів з освіти.
3. *Доступність навчання* – впровадження різних форм навчання з підвищення рівня ІК-компетентності, мотивація до постійного індивідуального розвитку у цьому напрямку.
4. Створення *Навчальних співтовариств EdTech* - підвищення рівня наукових досліджень та інновацій, а також створення спільноти для обміну досвідом у секторі інформаційних технологій шляхом співпраці, партнерства та можливостей мереж.

5. *Стабільність розвитку* – проведення тренінгів з використання цифрових технологій, розвиток цифрових продуктів, заохочення до їх використання і мотивації до постійного особистого розвитку цифрової грамотності.

6. *Обмін досвідом* - розвивати, курувати і покращувати доступ до контенту, який інформує, підтримує і надихає членів цифрової спільноти, одночасно підвищуючи рівень досвіду користувача. Розробка і реалізація проектів і програм, пов'язаних з цифровими технологіями.

7. *Спеціалізовані навчальні послуги* - приєднання освітніх ресурсів до стратегічних пріоритетів з метою максимізації грантових інвестицій, а також розробки фінансових потоків спрямованих на конкретні потреби з розвитку цифрових технологій, послуг, продуктів тощо задіяних в освітньому процесі.

Першим кроком впровадження Освітньої технологічної стратегії (EdTech strategy) було створення Професійної рамки цифрового навчання (Digital Teaching Professional Framework) [6], адаптованої до Європейської рамки цифрової компетентності педагогів (DigCompEdu)[7], яка визначає три рівні компетентності:

- Рівень 1: Вивчення - засвоєння нової інформації та розвиток базових цифрових навичок.
- Рівень 2: Адаптація - застосування і розвиток цифрових навичок на практиці.
- Рівень 3: Лідерство – передача отриманих знань, критичний підхід до вибору технологій, розвиток нових технологій.

Мотивація вчителів щодо опанування новітніми інформаційними інноваційними технологіями, підвищення їх рівня ІК-компетентності, заохочення викладацького складу до самовдосконалення з використання ІКТ і впровадження технологій у навчальний процес стає одним з головних завдань у розвитку системи освіти Великої Британії. З цією метою діє велика кількість різноманітних курсів, визнаних і рекомендованих Департаментом освіти, в тому числі постійно діючих онлайн курсів:

- **Future Learn** [8], існують як базові так і поглиблені програми з викладання різних предметів (Бізнес і менеджмент; Креативне мистецтво і медіа; Здоров'я і психологія; Історія; Мови і культури; Право; Література; Природа та оточуюче середовище; Онлайн і цифровий; Політика і сучасний світ; Наука, математика і технології; Спорт і відпочинок; Навчання і викладання). Кожен вчитель може зареєструвавшись пройти один з таких безкоштовних курсів і отримати відповідний сертифікат.
- **Інститут TES** (*TES* - Times Educational Supplement) [9] найбільш швидко зростаюча цифрова спільнота, а також найбільша професійна мережа вчителів спрямована на розвиток та удосконалення професійної діяльності вчителя і адміністрації шкіл впродовж їх роботи у навчальному закладі. У процесі підготовки використовується онлайн і змішане навчання, охоплює початкову підготовку вчителів і безперервний професійний розвиток, включає курси для вчителів-предметників. Проходження програм дозволяє отримати Кваліфікаційний статус вчителя, а також Сертифікат з післядипломної освіти вчителя. У програмах окремим пунктом окреслених цілей визначено: Впевнене використання нових технологій, маючи на увазі впровадження інноваційних освітніх технологій не тільки у навчальний процес, а й у адміністрування школою.
- **Мережа педагогічної майстерності в області комп'ютерних наук** (Network of Teaching Excellence in Computer Science - NoE) [10] - національна спільнота професійної практики. Це співтовариство є партнерством між школами, університетами, ІТ-роботодавцями і професійними організаціями. Створена у рамках мережі *Комп'ютинг у школі*, будучи частиною Британського комп'ютерного товариства BCS (British Computer Society – BCS), яке разом з Департаментом освіти Великої Британії надає фінансову підтримку.

Навчальні програми і курси з безперервного професійного розвитку включають тренінги, підтримку тьютора, моніторинг та оцінювання отриманих знань, співпрацю з колегами.

Мережа підтримується цілим рядом партнерів, таких, як Департамент освіти (DfE), Microsoft, Google, Рада професорів і керівників з Компютерингу, OCR і AQA.

- **Національна асоціація директорів шкіл** (The National Association of Head Teachers - НАНТ) [11] надає можливість пройти курси з підвищення кваліфікації керівників, адміністрації шкіл. Курси спрямовані на розвиток професійних навичок, охоплюючи такі напрями як менеджмент школи, контроль якості, вплив освітньої політики і практики на розвиток школи, впровадження інноваційних технологій у процес адміністрування школою тощо.

Також як інструмент використовуються віртуальне середовище Khan Academy, а також YouTube, Twitter, Skype Classroom, Google+, Google Apps тощо.

Крім цього кожен може пройти самооцінювання цифрової компетентності, визначивши свій особистий рівень на безкоштовних сайтах:

- **Безкоштовний тест з самооцінювання цифрової компетентності (Digital Competences Self-Diagnosis Test)** - <http://194.30.33.216/index.php/566697/lang-en>) представлений у вигляді опитування, охоплюючи такі параметри як: потенціал для розвитку цифрових компетентностей, досвід навчання в галузі ІКТ та рівень цифрової компетентності. Анкета спирається на європейську рамку цифрової компетентності DigComp, складається з трьох тематичних блоків, в яких ви можете самостійно оцінити свій особистий статус по відношенню до деяких аспектів, що стосуються інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ). Після проходження опитування ви зможете завантажити персоналізований звіт свого цифрового профілю
- **YouRock** (<http://yourock.jobs>) безкоштовний, багатомовний інструмент, орієнтований на вимоги сучасного ринку праці, завдяки якому можна визначити свої уміння й навички з використання ІКТ, створити свій особистий онлайн-портфоліо.
- **Skillage** (<http://www.skillage.eu>), багатомовний інструмент самооцінки рівня цифрової грамотності, ІК-компетентності, надає можливість отримати відповідний сертифікат після успішного проходження програм з удосконалення навичок у сфері ІКТ.

Уряд Великої Британії приділяє велику увагу розвитку цифрових навичок громадян країни. Кількість навчальних програм, курсів постійно зростає і оновлюється відповідно впровадження інноваційних інформаційних технологій і вимогам ринку праці.

Список використаних джерел

1. Digital Agenda for Europe (DAE) European Commission official site. URL: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/digital-agenda-europe> (дата звернення: 22.01.2019)
2. UK Digital Strategy 2017 URL: <https://www.gov.uk/government/publications/uk-digital-strategy/uk-digital-strategy> (дата звернення: 22.01.2019)
3. House of Commons, Science and Technology Committee (2016), Digital Skills Crisis: Second Report of Session 2016-17, 7 June, URL: <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201617/cmselect/cmsctech/270/270.pdf> (дата звернення: 20.12.2018)
4. British Computer Society. URL: <https://www.bcs.org/> (дата звернення: 15.01.2019)
5. Освітня технологічна стратегія (EdTech strategy). URL: <https://www.et-foundation.co.uk/supporting/support-practitioners/edtech-support/edtech-strategy-2018-21/> (дата звернення: 11.02.2019)
6. Професійної рамки цифрового навчання (Digital Teaching Professional Framework). URL: <https://www.et-foundation.co.uk/supporting/support-practitioners/edtech-support/digital-skills-competency-framework/> (дата звернення: 4.03.2019)
7. Європейської рамки цифрової компетентності педагогів (DigCompEdu). URL: <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu> (дата звернення: 4.03.2019)

8. Future Learn . URL:<https://www.futurelearn.com>(дата звернення: 12.02.2019)
9. Інститут TES. URL:<https://www.tes.com/institute/school-direct-itt-programme>(дата звернення: 12.02.2019)
10. Мережа педагогічної майстерності в області комп'ютерних наук (Network of Teaching Excellence in Computer Science). сайт Британського комп'ютерного товариства BCS. URL: <http://academy.bcs.org/content/network-teaching-excellence-computer-science>(дата звернення: 10.02.2019)
11. Національна асоціація директорів шкіл (The National Association of Head Teachers). URL: <http://www.naht.org.uk/welcome/about-naht/history>(дата звернення: 10.02.2019)